

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 coroane.

Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45. Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Un șir cu litere mărunte pentru întâia oară 30 fil., pentru a doua- și a treia oară câte 20 fil.

Pentru inserate mai mari după învoiajă.

Pentru îmbunătățirea sorșii materiale a preoțimii

In atențunea sinoadelor protopopești.

In anul ce l-am încheiat, s'au ridicat în acest ziar din cercurile preoțești glasuri tot mai categorice pentru îmbunătățirea situației materiale a preotului, atât în ce privește dotările din parohie, cât și adaosul din vîstieria statului. Si cu tot dreptul. Scumpea enormă a tuturor articolelor de trai, a pus pe gânduri chiar și pe preoții cu averi proprii și cu sesiuni parohiale; cu atât mai dureros a lovit și a desechilibrat materialicește pe cei avizați numai la stolă și congușă. O soluție grabnică se impune de sigur înainte de a se ruina pe toată linia tagma preoțească.

Părintele Crăciun solicită în Nr. 104/1917 al «Telegrafului Român» intervenția organelor noastre mai înalte bisericesti, a arhieorelor, ba chiar și a deputaților noștri, la guvernul țării pentru a se obține pe seama preoțimii noastre ajutoarele, care se dau preoților de alte confesiuni și tuturor funcționarilor publici. Căci nu e numai echitabil, ca toate bisericile recipiente să fie împărtășite în măsură egală, — adecă în proporție cu numărul credincioșilor, — de ajutoarele trebuințioase din vîstieria statului, ci serviciile reale, ce le aduce statului biserică prin slujitorii ei, susținând și propagând ordinea și morală, pretind o remunerare potrivită.

Ajutorul dela stat este însă supus fluctuațiunilor politice nu totdeauna

favorabile bisericilor și în special bisericii noastre.

Consistoarele noastre și arhieorei noștri, constiții de chemarea de a fi apărătorii turmei lor, fac cu vreme și fără vreme intervenții la guvern în scopul acesta și avem cazul recent, că au intervenit din prilejul prezenterii în parlament a proiectului pentru executarea articolului de lege XX din 1848, în care proiect bisericile române au fost trecute cu vedere.

Ajutorul din vîstieria statului nu atârnă dela noi; este deci, și poate zice, atât de accidental, încât nu putem opera cu dânsul ca cu o poziție reală și sigură.

Refugiu nostru trebuie să fie iarăși numai la biserică, la credincioșii noștri, dela cari trebuie să reclamăm mijloacele de existență nu numai în numerar de bani, ci după împrejurările de astăzi, mai ales în asigurarea pe seama preotului a locuinței în natură și a unui teren pentru cultivarea economiei de pământ. Este aceasta și o necesitate morală pentru tagma preoțească. Salarizarea din partea statului împinge spre funcționarism preoțială și împușinează firele de legătură sufletească cu poporul credincios, legătură slabită și prin înțelegerea greșită a școlii și a cărții ce ne-o însușim și care — affirmative — ar fi incompatibilă cu economia. Tocmai răsboiul este o aspirație lecție, care ne arată greșala practică a acestei concepții. Si oameni din cele mai înalte cariere, siliți de nevoie vieții, au început să se îndeletnicească cu lucrări practice de economie; cu atât

mai mult preotul va trebui să aibă și ocupări practice și interese materiale comune cu poporul, altfel pierde comunitatea sufletească cu el.

Chestiunea aceasta a format în anii trecuți obiect de preocupare statelor și consistorului și sinodului arhidiecezan. Prin actul consistorial Nr. 5209/916 au fost îndrumate oficiile protopopești a stării, ca fiecare parohie să zidească casă parohială și să asigure pe sama parohului după împrejurări o extensiune potrivită de pământ arător.

Înfăptuirea acestui plan reclamă însă pregătire îndelungată, iar împrejurările cer un ajutor grabnic.

Acest ajutor se poate da deocamdată numai prin regularea stolei.

Chestiunea stolei s'a adus în discuția sinodului arhidiecezan cu prilejul prezentării și punerii în aplicare a pragmaticei de serviciu. Pentru rezolvirea mulțumitoare a acestei afaceri n'a lipsit interesul și bunăvoița curților înalte bisericesti. Prea Venerabil Consistor a cerut date amănunțite dela toate parohiile din arhidieceză. Si avem convingerea, că atât în consistor, cât și în comisiunea bisericescă a sinodului arhidiecezan se va fi studiat temeinic materialul adunat. Si dacă s'a adus în sinodul din 1915 concluzul, exprimat poate prea lapidat prin cuvintele: «*stola nu se poate urca*», trebuie să recunoaștem, că deslegarea problemei din centrul arhidiecezei va fi întâmpinat piedeci foarte mari.

Forma și durata serviciilor noastre diferă atât de mult după localitate, încât și retribuția lor va trebui să fie

diferită; contribue apoi la varietatea stolei și alte împrejurări, precum: eccliezia și dotațiunile în naturalii, mărimea parohiei, ba chiar și frecvența serviciilor. A ținea samă din centru de toate aceste circumstanțe locale, și dacă nu e imposibil, e foarte anevoie, iar a le desconsidera ar fi de-adreptul greșit.

Părintele Stanciu a arătat în documentul său articol: «Muncă și răsplată», publicat în Nr. 26 și 27 din 1917 al «Telegrafului Român», de sigur intemeiat pe cazuri concrete, că încercarea de a aduce taxele stolare în conformitate cu împrejurările de astăzi prin comitetul și sinodul parohial, nu duce la nici un rezultat. În adevăr, cine cunoaște din contactul imediat și statoric părțile umbroase ale psihologiei țăranului nostru, știe că există în adâncurile firii lui, — poate în urma suferințelor și umilirii lui de veacuri, — anumite dispoziții spre despotism, pe care îl validează unde poate. Si având biserică noastră o constituție ideal democratică, foarte adeseori se întâmplă, că aceste tendințe află loc de manifestare în organismul bisericii. Iar lupta dintre partidele locale și rivalitățile personale fac din orice chestiune mijloc de agitație și împedescă o rezolvare echitabilă.

Dar deoarece «necesitatea frângă legea», în multe locuri preoții vor fi urcat arbitrar stola. Si dacă această procedură nu poartă în sine tocmai pecetea mamonismului sau a iubirii de argint, cum afirmă părintele Stanciu, în tot cazul nu e corectă. Pentru a

FOIȘOARA

Crâsnicul din Costești

— Povestire de Seb. Stanca —

Impins de puvoiul uriaș al rușilor, trupele austro-ungare începură în toamna anului 1914 retragerea dela granițele Bucovinei. Arzând și prădând, ajunseseră armatele lui Brussilov la malul Prutului, iar oștile din răsărit trecuseră râul și cuprinseră frumoasa capitală, Cernăuțul. Orbit de trufă închipuire că de acum nimic nu-i mai poate opăci calea până în inima monarhiei, aprigul beliduce pregătea o lovitură strășnică oștilor lui dușmane.

Regimentele ardeleni opuneau o rezistență îndărjită pe linia Prutului și rușii s'au oprit uimiți în neputință lor de a trece râul. Îndărjitul beliduce dă atunci ordin oștilor din preajma Cernăuțului să dea înainte pește munți, cu gând să prindă oștile noastre din dos în valea Ceremosului. Planul era minunat. Din satul Costești pe căi lățurale peste munți era de ajuns un marș forțat de o noapte, ca să ajungi în capul din sus al văii Ceremosului în spatele dușmanului pricinuindu-i un dezastru îngrozitor.

Pela sfîntul soarelui, întruna din zilele lui Octomvrie, un călăreț cobora în goană nebună spre satul Costești. Un căpitan de cazaci căuta pe comandant. Co-

lonelul luă în primire hârtia: ordin dela comanda supremă ca trupele colonelului rus M. să treacă în grabă munți spre apus și dimineață în zori de zi să atace dușmanul din spate la răspântia Ceremosului. Cei din față vor forța trecerea Prutului la Sniatyn.

Ordinul atinse neplăcut pe colonel. Beliducele designase precis timpul și locul, unde să isbească pe dușman, dar nu-i indicase calea pe unde să poată ajunge în timp de o noapte așa de departe. Fără călăuz ori ce încercare era zadarnică.

Timpul zorea, stafetele trimise să caute călăuz, se întorceau fără îspravă, iar colonelul tremura ca pris de friguri. În sfârșit un căpitan aduse vestea, că s'a găsit un om în sat, care știe calea.

— Dați-i oricât va cere, — zise colonelul.

— Nu vrea cu nici un preț, — răspunse căpitanul.

— Atunci siliți-l, — strigă colonelul, — bateți-l, chinuiți-l, trebuie să ne spună calea.

Căpitanul voi să mai zică ceva, dar colonelul scrâșnind din dinți ridică pumnii și-i strigă în față:

— Ai înțeles!

Ofițerul roșu de mânie plecă, și după câteva clipe se întoarse cu o patrulă de soldați, cari tărau pe un biet țăran biciuindu-l.

— Cine-i ăsta? — întrebă colonelul.

— E crâsnicul din Costești, singurul

om din ținutul acesta care cunoaște calea peste munți, — răspunse căpitanul.

— Cunoști calea, care ne trebuie nouă? — se răstă colonelul către țăran.

— Da!

— Ai să ne conduci pe calea cea mai scurtă.

— Nu pot, — răspunse crâsnicul liniștit.

— Și pentru adeca?

— Pentru că nu vreau să fiu trădătorul patriei mele.

Un zimbet desprețuitor încremeni pe buzele colonelului.

— Avem noi ac de cojocul tău... Vrei nu vrei, trebuie să o faci.

Românul îndura neclintit fulgerile din ochii colonelului și zise:

— Eu nu cunosc silă omenească pe acest pământ.

Un val de mânie umplu de sânge ochii colonelului. Ridică biciușca să-l isbească în obraz. Dar pără că se stăpânește și mâna și căzu la loc.

O clipă stătu pe gânduri.

— Bine, — zise colonelul potolindu-și glasul, — nu vrei să ne căluzești, înțeleg, dar uite, arată-ne cel puțin pe unde duce calea.

Si scoase din buzunar harta pe care o despărțuia înaintea țăranului.

— Asta nu vă poate fi de folos. Poate sunt multe și încurcate, și fără călăuz nu puteți ieși la liman.

— Atunci nu mai facem vorbă multă, gătă-te de plecare.

— Nu plec, — zise crâsnicul hotărât.

— Nu pleci? — zise colonelul aprins de mânie, — pentru un amărăt ca tine să stea în cumpăna biruința oștilor țăranului?! Mizerabile!

Colonelul își împlântă mâinile în pletele cărunte ale crâsnicului, îl trântă la pământ și începă să-l isbească cu pumnii.

Osânditul îndura cruzimea cu răbdare unui adevărat martir. Se ridică din țărănamă tremurând, nici un vaet de durere nu se strecură pe buzele lui ofilite, numai ochii i se umeziră.

— Te pușc, câne ce ești, — urlă colonelul și-l isbi de căteva ori cu biciușca peste obraz, tăindu-i brazde lungi în carne din care țisnă săngele.

Mucenicul nu răspunse, își făcu cruce și buzele-i tremură o fărâmă de rugăciune. Si cum sta aşa cu mâinile încrucișate, cu părul, barba și hainele pline de sânge, gârbovit de loviturile biciului de plumb, părea un sfânt, adevărul și dreptatea întruchipată coborâtă din cer, să sufere al doilea martiriu pentru neleguirile oamenilor.

Intărâtat de liniștea acestui mucenic neindupăcat, colonelul sta să turbe de mânie. Un tremur înfrigurat îl scutura din creștet până în tâlpi, ochii și crescuseră sălbatici în orbite, sudori și îmbrobodiseră fruntea și spumega în colțurile gurii, ca apucat de duhuri necurate.

— Vrei ori nu vrei, câne ce ești? — se răstă din nou colonelul.

nu intra într-o stare de anarhie, există totuși un mijloc de a deslega mulțumitor această problemă.

Căci dacă taxele stolare nu se pot uniformiza pe teritoriul întregii arhidieceze, iar urcarea în singurătatea parohiei întâmpină piedici de neînvinis, se poate face cu mult mai ușor uniformizarea regională pe teritoriul fiecărui protopresbiterat, și în cazul acesta cheștiunea cade în competența sinodului protopopesc. Conform §-lui 50 din Statutul organic, sfera de activitate a sinodului protopopesc cuprinde între alte obiecte și afacerile economico-bisericești și îngrijirea de a susțineaza vaza bisericii. Între acestea desigur poate intra și regularea stolei, dela care atârnă vaza și bunăstarea bisericii, în a cărei slujbă stă preotul.

Peste câteva zile se fac alegerile, iar în primele zile ale lunei Februarie se intrunesc în toată arhidieceza si noadele protopresbiterale. Structura lor este cea mai potrivită, întrând în ele o terțialitate de preoți și două terțialități mireni: învățători, notari și alți fruntași înțelegerători ai satelor noastre. Destinate de patimile și animozitățile locale, ele au fost cele mai pacinice corporații ale erei noastre constituționale. Referințele din parohii unui protopresbiterat nu diferă atât de mult, astfel că după ce se vor culege informații din toate parohiile, prin controlul reciproc al deputaților din cler și în urma observărilor binevoitoare ale deputaților mireni, se va putea stabili o normă stolară tractuală unitară, de durată mai lungă și mulțumitoare pentru toți. Concluzul se va înainta spre aprobare Prea Veneratului Consistor și provăzut cu sancțiunea cea mai înaltă, se va publica poporului în biserică. În forma aceasta, cred că nu va întâmpina nici din partea poporului resenz sau nemulțamire generală demnă de luat în samă.

Căci momentul este foarte oportun. Răsboiul a întors spre biserică și spre slujitorii ei multe inimi reci sau chiar ostile. Tradiționala lipsă de bani a cam dispărut din satele noastre, în urma abundanței generale de numărări, iar scumpetea actuală dă și o sănătate practică urcării taxelor stolare.

Uniformizarea stolei după planul expus în şirele de mai sus s'a făcut, cu bun rezultat și fără a întâmpina piedici mari în tractul Săliștei, și cred că se va putea urma pretutindenea.

Emilian Stoica, preot.

Știri politice. După cum se anunță din Budapesta, ministrul președint Wekerle, și-ar fi înaintat Sâmbătă Maiestății Sale demisiunea întregului cabinet, și că a fost de nou încredințat cu formarea nouului guvern. Se plănuiesc oarecare schimbări în viitorul cabinet. Vor părăsi fotoliurile ministeriale, afară de contele Hadik, ministrii Ugron și Mezőssy.

In cheștiunea armatei, este probabil să apară un autograf prea final, în care Maiestatea Sa va declara, că între rege și națiune există conglâsuire și în punctul acesta; dar, din considerații pentru cercurile militare din Austria, executarea reformei se amâna pe mai târziu.

Din comisiunea specială de 48 membri, aleasă în ședința parlamentului din 18 I. c., pentru a raporta asupra proiectului de reformă electorală, face parte și deputatul român Dr. Teodor Mihali, ales cu sprijinul partidului său.

Reforma electorală

Cum o judecă sășii. — Dreptul de vot al femeilor. — Votul se cântărește, nu se numără. — Pentru sau contra?

Deputatul săs din camera ungă, Dr. Rudolf Schuller, a ținut în Bistrița în 5 Ianuarie a. c. o conferință despre *votul universal și sășii*.

Vorbitorul, în introducerea conferinței sale, expune faptul, că în cîndul «*drept de vot universal*» nu se cuprinde o noțiune precisă. Aproape în toate statele din Europa apuseană există restrângeri cu raport la vîrstă, sau la mărimea dării, sau la cunoașterea cititului și scrisului. Noul proiect de lege electorală ungă pretinde pentru îndreptățirea de a fi alegător etatea de 24 de ani și cunoștința cititului și scrisului, așcă terminarea celor patru clase primare. Excepție fac ceice au crucea Carol a trupelor, — aceștia sunt alegători fără considerare la etate. O însemnată înoire cuprinde proiectul prin împrejurarea, că intinde dreptul de vot și asupra tuturor femeilor, care au terminat patru clase ale școalei civile.

Lărgirea dreptului electoral însemnează pentru noi sășii, — zice deputatul Schuller, — o amenințare a situației noastre politice. Actualul proiect ar fi fatal pentru sășii, dacă prin introducerea plănuirii a votului electoral *femeesc* nu s'ar mări în mod considerabil numărul alegătorilor sășii în proporție cu celelalte naționalități din țară.

Cercetarea școalei primare este obligatorie în Ungaria până la vîrstă de 12 ani; la noi, la sășii, însă copiii sunt obligați să cerceteze școală până la vîrstă de 14 ani; astfel la noi fie-

care fată are să învețe opt clase primare. Proiectul hotărăște, ca terminarea unei școale primare de opt clase să fie egală cu terminarea de patru clase civile; astfel *aproape toate femeile sășești ar obține dreptul de vot electoral*.

Dacă dreptul electoral s'ar fi restrâns numai asupra bărbaților, numărul alegătorilor sășii ar fi scăzut mult în asemănare cu legea din 1913, în mai multe cercuri electorale sășești am fi rămas în minoritate, și aşa am fi pierdut câteva mandate. Prin introducerea dreptului electoral pentru femei, raportul se îndreaptă în favoarea noastră atât de mult, încât în cercurile electorale sășești am avea relativ alegători mai mulți, decât după legea dela 1913. Cu toate acestea deviza «*democrație*» cuprinde pentru noi, sășii, mari primejdii.

Deputatul Schuller și ceilalți deputați sășii sunt de părere, că voturile ar trebui să se cântărească, nu să se numere, (cum se ceruse în proiectul de lege electorală al lui Andrassy). Ora-

torul speră însă, că poporul săsesc, care a îndurat până astăzi furtune și mari, va suporta și primejdile de acum.

La întrebarea, că deputații sășii au să voteze pentru sau contra proiectului de lege, conferențiarul a declarat, că proiectul va fi dat unei comisiuni, iar atitudinea lor va atârna dela faptul, în ce formă va fi prezentat camerei amintitul proiect din partea comisiunii.

Cronică bisericească.

Conventul bisericii reformate din Ungaria întrunit pentru a lua în desbatere proiectul ministrului Aponyi privitor la executarea articolului de lege XX din 1848 s'a declarat în general mulțumit cu dispozițiile ce implică. Cere numai, ca să se facă unele modificări stilare și înființarea fondului permanent de 200 milioane să ia cît mai îngribă făptură.

Cere mai departe, ca guvernul să ia în studiu serios regularea dotației preoștești, o cerință aceasta, care se resimte de mult și pretutindenea.

Tratativele de pace dela Brest-Litovsc

Diplomați vecchi și noi.

Incă nu se poate ști, ce rezultat vor avea tratativele dela Brest-Litovsc.

Invederat este, că stau față în față oameni cu idei contrare din multe puncte de vedere: de o parte sănă diplomiți vecchi ai statelor și generalii, cu tradițiile și cu felul lor de a gândi; de altă parte stau delegații ruși, ieșiti la suprafață în urma mișcărilor revoluționare din patria lor, și dorind, cum se pare, nu atât pacea cu noi, ci o transformare completă a instituțiilor nu numai în Rusia, ci în Europa întreagă.

Situată este astfel una din cele mai grele, și nu este imposibil, ca tratativele să se zădărnică, așa nici pacea *separată* nu va lăsa finjă.

Telegramele mai importante sănă următoarele:

Brest-Litovsc, 17 Ianuarie. S'au continuat alături ieri sfătuirile asupra cheștiunilor politice și de teritor. Pe lângă toate deosebirile mari de până acum în felul de a vedea al partidelor contractante, se poate constata în unele puncte o apropiere oarecare.

Brest-Litovsc: In 16 Ianuarie, după ameazi, delegații celor patru puteri aliate s'au întrunit la confațuire confidențială internă. Secretarul de stat Kühlmann, într-o vorbire mai lungă, a dat lămuriri despre per tractările din ultimele zile cu rușii în che-

stiunile teritoriale și politice. Prezidenții delegaților turcești și bulgare au exprimat

secretarului de stat, de-o potrivă, mulțumirea și aprobarea lor deplină.

Presă berlineză se ocupă cu diferențele de păreri ivite între delegații de pace. **Voss. Zeitung** scrie, că Germania nu s'a putut gândi niciodată la aceea, să evacueze cu totul teritoriile ocupate rusești, înainte de a se face *pace* pe fiecare front. Este cu totul alt ceva la ruși. În momentul când Rusia s'a înțeles cu puterile centrale, a obținut pacea deplină. Germanii însă mai au lupte grele la vest, sud și deosepe spre orient. Cum se va învârti roata răsboiului, nu se poate prevedea. Ar fi prin urmare ușorătate, dacă germanii ar renunța la favorurile strategice dobândite la răsărit.

Anarhia în orașele rusești se continuă. In Sebastopol s'a săvârșit o *cumplită măcelărire*, pusă la cale de marinari bolșevici: Au omorât 60 de ofițeri, între caru patru înși aveau rang de general.

Brest-Litovsc, 19 Ianuarie. Primul delegat rusesc, **Trofki**, a plecat în 18 I. c. la Petrograd, pentru a se sfătuи cu ceilalți comisari ai poporului în cheștiunea intruirii constituantei rusești. Ceilalți delegați ai Rusiei, cu întreg personalul lor, au rămas la Brest-Litovsc.

Un soldat aduse copilul ca de zece ani. Văzând pe fratele său zâcând plin de sânge, începu să plângă cercând să scape din mâinile soldatului. Dar acesta îl legă de arbore.

Plânsul copilului treză din amorteala pe tatăl. Cu privirea ca de sticla se uita la copil, nu mai striga, nu se mai trudea să-și rupă cătușile, numai buzele îl tremurau și lacrimile curgeau și roare pe obraz.

Colonelul iar se apropie cu orologiul de obrazul crâsnicului, dădu iar ordinul și alți trei soldați se postără în fața copilului. Văzând acesta puștile îndreptate spre el, începu să strige și să se sbătă în legături ca pasărea în colivie. Crâsnicul căzu grămadă cu fruntea la pământ. Colonelul îl prinse de plete și-l sgâță din răspunderi strigându-i în ureche: «Vrei ori nu vrei?»

Tatăl nu mai putu răspunde. Sta neputincios ca un bulgăr de lut fără vlagă, cu capul proptit în barbă, numai în piept i se sbătea în clopot înfricoșat durerea uriașă.

Colonelul n'avu răbdare să mai aştepte răspuns, dădu ordin, puștile se descarca și mezinul zbătându-se în spasmele morții căzu grămadă.

Colonelul întărat perdu orice simț omeneșc. În sufletul lui se ridică la suprafață instinctul de fieră sălbatică, care nu-și dă seamă ce face. Lăcomia nesașului animalic cerea stâmpărare în sângele cald al odraslelor nevinovate.

(Va urma)

— Viața mea e în mâna lui Dumnezeu, — răspunse țărانul cu glasul tremură, — faceți cu mine ce vreți, eu nu sunt trădător!

Grăind o sudalmă îngrozitoare, trase colonelul sabia, dar căpitanul îl opri. «Moartea omului acestuia nu ne poate fi de folos, el trebuie să trăiască».

— Ai dreptate, — răspunse colonelul.

Și ca prin minune furiosul comandant se domolă, o liniste neobicinuită îi cuprinse ființa întreagă și fața i se înserină. Un gând hață îi fulgeră prin creier și îi incremenți pe buze un zimbet satanic.

— Ești însurat, nemernice? — întrebă colonelul cu linștea forțată.

— Da.

— Ai nevastă și copii?

— Da, trei copii, — răspunse crâsnicul.

— Și ți-s dragi copiii, nu-i așa? Ei, vezi, bagă-ji mințile în cap, și cel puțin de dragul copiilor tăi împlinește poruncă mai înaltă. Noi aflăm calea și fără de tine, dar de tine va fi vai și amar.

Crâsnicul ridică ochii spre cer și înținzând mâna ca semn de protestare către colonel zise:

— Dumnezeu care vede totul, știe că eu nu pot face altfel.

Scrâșnind din dinți colonelul detine căpitanului să aducă copiii. Înjurând sudalme urăte și plimba colonelul mânia plesnind din biciușă până ce căpitanul se întoarse. Trei soldați aduceau de

mână căte un copil, doi băieți și o fetiță.

Copii văzând pe tatăl lor încunjurat de soldați alergă la el. Crâsnicul îi cuprinse cu brațele stringându-i lângă sine, voind părăsii să-i ocrotească de orice primejdie.

Colonelul sta proptit pe sabie și privea minutul tablou al dragostei de tată. Nici o scânteie de milă creștinească nu-i înserină față. Se răstă apoi din nou către tatăl copiilor:

— Te mai întreb odată, mojice, vrei, sau nu vrei?

Crâsnicul ridică încet capul și fără săvială zise: «Nu». Iși strânse copiii mai tare lângă sine, căci simțea că acum va urma ceva îngrozitor.

Ca o fiară se năpusti colonelul și-i smulse din brațe copilul cel mai mare.

— Legăți-l — poruncă el soldaților făcându-le semn să-l lege de arborele cel mai apropiat.

O scurtă rezistență și copilul neputinios în fața ostașilor nemiloși fu legat. Legără apoi și tatăl lor mâinile și picioarele, iar pe ceilalți copii îi depărta să soldații.

— De căji ani ești? — întrebă colonelul pe copil.

— De doisprezece, — răspunse acesta fără săvială.

— Ne trebuie un om, să ne ducă pe stele munte. Cunoaște tatăl tău calea?

— O cunoaște, — (adause însă cu mândrie): dar și eu o cunosc.

— Așa? și tu o cunoști. Atunci nu mai avem lipsă de tatăl tău. Ne areși tu calea.

— Dacă nu vrea tata, nu vreau nici eu, — răspunse copilul cu un curaj uimitor.

Colonelul se întunecă, din pieptul tatălui se desprinse un suspin ca o povară de plumb.

Colonelul dădu ordin scurt. Trei soldați, gata de pușcat, se postără în fața copilului. Crâsnicul voi să sară la copil, dar cătușile îl împedescă și căzu în genunchi. Tremurând de groază primejdiei, în care își vedea copilul, el tinse mâinile spre colonel:

— Iertați-mi copilul, luate-mă, aruncați-mă în temniță, omorâți-mă, faceți cu mine ce voiți, eu sunt vinovat, dar lăsați-mi copilul, el n'are nici o vină.

— Vrei ori nu vrei, — răspunse colonelul, — îți dau un minut răgaz.

Scoase orologiul și-l întinse către tatăl copilului. Acesta privia uluit la unealta de aur, boabe de sodoare îi ieșise pe frunte, ochii îi crescură grozav în orbite și dinții îi clănfăneau ca de friguri.

Încă o clipă.

— Foc! strigă colonelul. O detunătură și copilul căzu mort pe țelină.

Cu un strigăt

Mersul răsboiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapest, 16 Ianuarie. (Of.) Frontul *italian*: Pe platoul Asiago am respins o înaintare dușmană la vest de Col del Rosso. Spre răsărit de Brenta italienii și-au continuat după amează atacurile zădărnicice. Pe clina vestică a muntelui Pertica au năvălit dușmanii de trei ori asupra liniilor noastre. Fiecare naivală s'a prăbușit în focul nostru de artilerie și mitraliere, cu grele pierderi pentru dușman. La sud de Monte Fontana Secca încercările de atac dușmane s'a năbășit în germene. La Piave de jos adeseori lupte vii de tunuri.

Budapest, 17 Ianuarie. (Of.) Activitatea răsboinică a dușmanului între Brenta și Monte Pertica, după atacurile nereușite, pline de pierderi, din ziua precedentă, s'a mărginit la foc de tun. În luptele din 14 și 15 Ianuarie am făcut prizonieri 12 ofițeri și peste 300 de soldați.

Şeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 16 Ianuarie. (Marele cartier general). Frontul de *vest*. Grupul de armate al principelui de coroană Rupprecht și al principelui moștenitor german: La Lens, și spre sud, activitate intensă de artilerie. În unele locuri lupte de recunoaștere. Spre sudost de Ornes am făcut prizonieri.

Grupul de armate al principelui Albrecht de Würtemberg: După o acțiune de artilerie de mai multe ceasuri, trupe franceze au străbătut, în mod trecător, în

primele noastre sănături. Trupe proprii de recunoaștere în Voghezii de sus s'a întors cu prizonieri.

Frontul *răsăritean*: Nimic nou.

Frontul *macedonean*: La încovoietura Cernei activitate răsboinică sporită.

Frontul *italian*: Intre Brenta și Piave adeseori luptă vioae de focuri, în deosebi violentă pe teritorul muntelui Assolone. Italianii și-au repetat atacurile nesuccesă numai la sud de Monte Fontana Secca. Au fost respinși. În sectoarele Piave, la nord de Montello, s'a întărit focul de artilerie engleză.

Berlin, 17 Ianuarie. (Marele cartier general). Frontul de *vest*: Activitate răsboinică mai mare nu este. În numeroase locuri ale frontului s'a urmat lupte de recunoaștere. La nord de Paschendaele, de-a lungul Scarpei, și la Vendhuille, și la Sf. Quentin am prins câțiva englezi.

Frontul de *est*: Nimic nou.

Frontul *macedonean*: La încovoietura Cernei focul sporit durează mai departe.

Frontul *italian*: Situație neschimbată. Cu prilejul atacurilor italienești neizbutite și bogate în pierderi, din 14 și 15 Ianuarie, am făcut prizonieri 12 ofițeri și mai mult de trei sute de soldați.

Ludendorff.

Telegramele oficiale din 18–20 Ianuarie vestesc activitate răsboinică redusă pe frontul de pretutindeni. Numai pe frontul *vestic* se urmează luptele violente de artilerie. Evenimente de însemnatate nu s'a petrecut în aceste zile.

NOUTĂȚI

Botezul Domnului în Sibiu s'a sărbătat cu mare solemnitate. Sf. liturghie a slujit-o Excelența Sa, I. P. S. arhiepiscop și mitropolit *Vasile*, cu azistența I. P. C. Sale arhiman-drului *Dr. E. R. Roșca*, a prot. *Dr. I. Stroia*, a asesorului prot. *Lazar Triteanu*, a asesorului onor. *Vasile Bologa* și a diaconilor *Dr. Oct. Costea* și *Dr. Gh. Comșa*.

Sfințirea apei s'a făcut afară, în curtea catedralei, în fața unei mulțimi ne mai pomenite în zilele acestea de răsboi. Soldații români dela toate armele au fost la biserică, în frunte cu corpul ofițeresc, condus de Ex. Sa. generalul *Nicolae Lugoșan*. Stropirea cu apa sfintă a soldaților a săvârșit-o, spre mânăgearea lor, însuși Excelența Sa, mitropolitul *Vasile*.

A cântat fanfara militară, și vre-o căteva companii au dat salve de onoare.

In cursul slujbei divine Excelența Sa, mitropolitul *Vasile*, a sfintit pe diaconul *I. Hurdu* presbiter, iar pe cand. de preot *I. Ciocan* diacon.

Amânarea chemării la arme. Scrie *Külli-Hadügy*: Comănduirea armatei, în înțegere cu ministrul de instrucțione publică, a hotărât, ca elevii obligați la gloate și născuți în 1900, dacă au terminat clasa din urmă a școalei secundare, se pot prezenta la serviciu de arme în 15 Martie (în loc de 6 Februarie), pentru a se putea supune examenului final școlar. Afară de aceasta, școlarii institutelor secundare aflători în serviciu militar de gloata și născuți în 1899, dacă până acum n'a avut prilej pentru a-și face examenele, la cerere pot să primească un concediu de patru săptămâni.

Semnări ardelenă la al 7-lea împrumut de răsboi. Orașele mai mari din Ardeal au semnat, la al 7-lea împrumut ungar de răsboi, sumele următoare: Clujul 60 milioane, Brașovul 30 milioane, Sibiu 21 1/2 milioane, Alba-Iulia aproape 3 milioane, Sighișoara 2 1/2 milioane, Mediașul 2 milioane, Orăștie peste 1 milion de coroane. Sibiu, la al 4 lea împrumut semnată 27 1/2 milioane; suma întreagă, dela toate sapte împrumuturile de răsboi, semnată în Sibiu este, în cifră rotundă, 124 milioane de coroane.

Biletele de călătorie pe calea ferată ale deputaților. Până acum deputații plăteau

300 de coroane pentru un bilet de cl. I. în abonament anual, de călătorie pe toate liniile căilor ferate de stat. Petru biletelor din anul curent 1918 deputații au plătit în biroul parlamentului, ca și în trecut, 300 de coroane. Direcția căilor ferate însă a cerut biroului parlamentului să i se plătească nu 300, ci 700 de coroane de fiecare bilet pentru deputații camerei ungare.

† George Ludu, preot ort. rom. în Preșmer, după scurte și grele suferințe, împărtășit cu sf. Taine și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului Vineri în 29/XII v. în etate de 66 de ani și al 42-lea al preoției sale. Rămășițele pământești ale defunctului, care a fost exemplu viu de activitate în lunga sa carieră, s'a depus spre vecinică odihnă Luni în 1/14 Ianuarie 1918 la orele 12 din zi în cripta familiară din Preșmer. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Atentat asupra lui Lenin. În ziua de 15 I. c., când Lenin se întorcea în automobil dela gară în Petrograd, — unde însoțește trupele din garda roșie socialistă care pleau spre front, — s'a descărcat asupra automobilului cinci focuri de revolver. Lenin n'a fost atins de gloanțe.

Generali scăpați din captivitate rusească. Se anunță din Stockholm, că generalii noștri Kuzmanek, Tamásy și Weber, căzuți prizonieri la Przemysl, au sosit în 12 I. c. împreună cu alții generali, din Rusia la Stockholm. Conform învoelii statorite, generalii vor rămâne acolo până la încheerea păcii.

Dăruire. Primarul orașului nostru, dl Albert Dörr, dăruiește 50 de coroane pe seama bucatăriei poporale. Pentru dar și se aduc mulțumiri din partea magistratului sibian.

† Anna Chendi n. Opris, soția preotului ort. rom. Dioniziu Chendi din Șaroșul-săsesc, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului la 1/14 Ian. în etate de 61 ani și al 41-lea an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale defuncței s'a așezat spre vecinică odihnă în 3/16 Ian. 1918. la orele 12 din zi în cimitirul din Șaroșul-săsesc. Odihnească în pace sufletul bland!

Daruri pentru Muzeul Asociației. Confirmă cu mulțumită primirea următoarelor contribuiri întrate, ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou în favorul Muzeului Asociației, anume dela următorii domini: Gavril Precup, profesor în Blaj, 10 cor., Dr. Octavian Russu, avocat 10, Dr. Ilie Beu, medic 10 Dr. Lucian Borcian, avocat, 10 cor. Dr. Vasile Bologa, dir. școl. 5 cor. Nicolau Togan, protopop, Sibiu 3 cor. In total 48 coroane Sibiu, 15 Ian. 1918.

Prezidentul Asociației.

Teatrul cinematograf. Se reprezintă la Apollo, în Strada Schevis, Marți în 22 Ianuarie: *Căminul*, romanul unei căsătorii, în patru părți. Miercuri și Joi, în 23 și 24 Ianuarie: *Nebunul iubirii sale*, dramă. În 29 și 30 Ianuarie film nou cu Henny Porten în primul rol.

Cărți și reviste

Din răsboi. — Versuri și cântece, — Numărul 2 din «Cărțile Răsboiului», întocmite de A. Melin. În această carte, care cuprinde trei coale de tipar, sunt adunate cântece și versuri din anii răsboiului și închegate în forma unei scrisori dela «bătăie», alcătuind astfel un întreg rotunzit. Se dau în linii mari întâmplările răsboiului dela început până astăzi, întreținute de momente duioase, cum au putut să impresioneze sufletul săteanului plecat la oaste. Din cuprins însemnăm: Începutul răsboiului. — Plecarea din sat. — În tren, spre graniță. — Cântecul cătanelor, cântecul trenului, cântecul maicelor, rămas bun. — Lupta în Sârbia. — Lupta în Galicia. — Bravura dela Ivangorod. — Dorul glotșului. — Visul unui căprar rănit. — Versul rezervistului. — Rugăciunea cătanelor. — În tabăra Tirolului. — Versul păcii. — Broșura are ca învăță o copertă artistică, lucrată de profesorul-pictor Fl. C. Domșa. Prețul 50 fileri. De vânzare la «Librăria Seminarială» din Blaj-Balázsfalva și la toate librăriile.

Colindă de Emanoil Suciu, învățător. Editura autorului. Tip. Arhidiecezană în Sibiu, 1917. Prețul 20 fileri. De vânzare în toate librăriile românești dela noi.

Înștiințare

Cassa de asigurare a muncitorilor din cercul Nagyszeben, în temeiulordonanței 4790/1917 M. E., face atenții și pe calea aceasta pe toți acei parțoni industriași și de comerț, și de alte profesioni însărate în lege, care sunt îndatorați conform articolului de lege XIX din 1907 să-și asigure pentru cazuri de boala și nenorocire pe angajații lor, că fără considerare la împrejurarea anunțării la Cassă a acestor angajați, să nu negligeze a anunța de nou, cu blanchete date anume de Cassă, și în timp de 8 zile dela provocarea ce li se va trimite pentru anunțarea tuturor angajaților obligați a fi introdusi în aceste blanchete.

Cassa pune la dispoziție în mod gratuit blanchetele amintite.

Au să fie anunțați:

a) Lucrători, calfe, ucenici, servitori și servitoare, fără privire la mărimea sămbriei lor;

b) Cei angajați în aceste profesioni: funcționari, conducători, calfe de negustori, și în general angajații cu leafă lunară sau anuală, sunt obligați la asigurare numai în cazul, când plăta lor anuală nu trece peste 4800 coroane, sau nu trece peste 16 coroane pe zi.

Se pot asigura de bunăvoie: persoanele arătate sub punctul b), dacă plata lor nu este mai mare de 6000 coroane pe an, sau 20 cor. pe zi, și dacă de altfel nu sunt îndatorate să se asigure. Asemenea și persoanele amintite în §. 7 al art. de lege XIX din 1907.

Nagyszeben, la 10 Ianuarie 1918.

CASSA DE ASIGURARE a muncitorilor din cercul Nagyszeben.

Nr. 255/1917

(2) 1-3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul neputincios George Popoviciu din parohia de cl. a III-a Valcelele-buna, din protopresbiteratul Hațeg, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din toate venitele parohiale și ajutor dela Prea Ven. Consistor arh. pentru capelani.

Concurenții sunt poftiți a-și înainta cererile, provăzute cu documentele relevante, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, și să se prezinte cu prealabilă încunoștiințare a subsemnatului în vre-o Dumineacă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebrei.

Hațeg la 7/20 Decembrie 1917.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Hațeg, în conțelegeră cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopresbiter.

377/1917

(3) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna biserică Certege (cl. a III-a), tractul protopresbiteral al Câmpenilor, devenit vacant prin pensionarea parohului Constantin Cothișel, făcută la cererea proprie, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B și congruă.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar concurenții, cu observarea prescrișelor regulamentare, să se prezinte în vre-o Dumineacă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta sau a servi sf. liturghie și a face cunoștință cu poporul.

Câmpeni, 23 Noemvrie 1917.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Câmpenilor în conțelegeră cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopresbiter adm.

381/1917

(4) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. a III-a Panc cu filia Săliște din protopresbiteral Dobra, se publică concurs cu termen de 30 de zile socrut dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea dotației dela stat, cu observarea dispoziției §-lui 26 din regulamentul pentru parohii.

Petitionile de concurs, instruite cu documentele prescrise, să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenții să se prezenteze cu prealabilă încunoștiințare a subsemnatului în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Dobra, la 8 Decembrie 1917.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Dobra, în conțelegeră cu comitetul parohial.

Ios. Morariu,
protohop.**Anunț.****Să redus prețurile cărților:**

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andrei baron de Șaguna, de N. Popa, arhim. și vicar arhiepiscopal, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memorialul arhiepiscopal și metropolitului Andrei baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popa, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Insemnările unui trecător. Crâmpene din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Desvoltarea primatului papal și influența lui asupra creștinății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Libraria arhidiecezana.**De vânzare**

se află Costume puțin purtate; 2 jachete de catifea (plüsch), una neagră, alta cafenie, vataate; precum și câteva bluze, ghete și alte lucruri, în Sibiu, Piața mare Nr. 6, etajul II, la:

3-3 (292)

Fernengel.

A apărut și se află de vânzare la : : : Libraria Arhidiecezană : : :
"Biblioteca Băncilor Române"
NrII 21-22.

Curs elementar
de
Stenografie românească
după
sistemul stenotachigrafic
de
Vasile Vlaicu,
matematicul "Bănci gen. de asigurare", Sibiu.

Prețul 2 coroane, plus 10 fil. porto.

A apărut:

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei
și
Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. româna

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 "Miluște-mă Dumnezeu" etc.; Simvolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunea sfântă de împărtășirea cu s. cuminătură; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitei cruci

Se afă în deposit spre vânzare la **Libraria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu **60 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.

In editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit revăzută la înșărcinarea comisiunei, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de Dr. Pavel Roșca, prof. sem., cu binecuvântarea Ex-eleniei Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Trabsilvaniei și Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania Ioan Mețianu.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: „Τά συμβολικά βιβλία”. Atena 1883.

In aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbei, pe lângă „Prefață” revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântare” arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se afă în deposit spre vânzare la **Libraria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de **3 cor.**

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.**"Biblioteca Șaguna"**

Redactată de Dr. I. Lupăș, Săliște.

Nr. 16—36.

Mângăiați poporul!**Cuvântări bisericești**

de

Dr. Ioan Lupăș

și alți preoți din protopopiatul Săliște.

Se află de vânzare la **Libraria Arhidiecezană** în Sibiu-Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. 2:50, legat cor. 3—, porto 20 fileri.

In editura comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere română, făcută de dl Teodor V. Păcățian redactorul „Telegraful Român” a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Educarea voinei în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangeliu. Impăratia lui Dumnezeu.*

Se afă în deposit spre vânzare la **Libraria arhidiecezană** din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 15 fileri porto postal.

Revânzătorilor li se dă **20%** rabat.

A apărut și se află de vânzare la **Libraria arhidiecezană**:

Despre caritatea creștinească.**Trei predici**

de

Abatele Metodiu Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto. Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

A apărut în editura comisiunei administrative a **tipografiei arhidicezane**:

R. Ruiz Amado:**Secretul succesului**

conovirbi teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de **Vasile Stan**, profesor la seminarul „Andrei”. Cuprinsul: *Successul și fericirea. Problema successului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Incă o țigare...? Păhărele de bețură. Vorbele obscene. Steagul celor șepți voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietenii. Cavalerism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientari. O putere... Nobleță adeverată. Inclinările și destănicile. Concurența socială. Capitalul celor demosteniți. O obiecție și o părere. Cheamarea dumnezeiască. Munca. Impărtirea timpului. Statornicia. Impărtășește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus: Sfaturile unui părinte către fiul său.*

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se afă în deposit spre vânzare la **Libraria arhidicezană** din Sibiu, exemplarul broșat (280 pagini format 8°) cu **2:20 coroane**.

Revânzătorilor se dă un rabat de **20%**.**Vânzare de lemn de foc.**

Vând și furnizez prompt **lemn de fag**, calitatea primă, și producție proprie, în cantități mari și mici,

cu prețurile zilei.

Certificate de furnizare am la îndemână.

Prenotări se pot face în Sibiu la:

Kincs Samuné
Strada Turnschul Nr. 15.

și

Lieblich Jenő
Strada Gușteriții Nr. 56.

Salamon Samuel,
produsen și vânzător de lemn în Aranyosgyéres.

9-12 (270)

Editura și tiparul tipografiei arhidicezane.